

Bæredygtigt Fiskeri

J.nr. 2022-3882

Ref. JPDA

Den 29. august 2022

Referat af møde i Muslingeudvalget torsdag d. 21. juni 2022

Mødet blev afholdt kl. 10.00-12.30 i Fødevareministeriet, Slotsholmsgade 12, 1216 København K.

Dagsorden

1. Velkomst v/Fødevareministeriet
2. Status for ansøgning om fiskeri efter blåmusling i Natura 2000 området Lillebælt v/Fødevareministeriet.
3. Analyse af cirkulære potentialer i den blå bioøkonomi (materiale fremsendes inden mødet). v/Skive Kommune
4. Præsentation af DTU Aquas rapport "Værktøj til miljøvurdering af muslingeopdræt" (materiale fremsendes inden mødet). v/DTU Aqua
5. Status for Fiskeristyrelsens behandling af ansøgninger om opdrætsanlæg og kulturbanker. v/Fiskeristyrelsen
6. Status for det videre arbejde med opdrætsaktiviteter. v/Fødevareministeriet
7. Evt

Deltagere

Nis Christensen	Fødevareministeriets Departement
Janne Palomino Dalby (ref.)	Fødevareministeriets Departement
Mikkel Stage	Fødevareministeriets Departement
Anja Boye	Fiskeristyrelsen
Kia Gade	Fiskeristyrelsen
Thomas Bjerre	Fiskeristyrelsen
Stig Prüssing	Fiskeristyrelsen
Henrik Nielsen	Foreningen Muslingeerhvervet
Henrik Lund	Danmarks Fiskeriforening PO
Bo Husted Kjeldgård	Centralforeningen for Limfjorden
Henning Mørk Jørgensen	Danmarks Naturfredningsforening
Flemming T. Hansen	DTU Aqua
Jens Kjerulf	DTU Aqua
Pernille Nielsen	DTU Aqua
Erik Kolding	Skive Kommune
Marie Maar	Aarhus Universitet
Lars Erik Holtegaard	Dansk Akvakultur
Anna-Grethe U. Pedersen	Miljøstyrelsen
Peter Pedersen	Limfjordfiskernes Østersforening

Referat

1. Velkomst v /Fødevareministeriet

Nis Christensen bød velkommen til mødet, og der var en kort bordrunde.

Marie Maar havde inden mødet oplyst, at hun havde et punkt om en workshop om muslingeopdræt til evt.

Der var ikke andre, der havde punkter til evt.

2. Status for ansøgning om fiskeri efter blåmusling i Natura 2000 området Lillebælt v/Fødevareministeriet.

Janne Palomino Dalby orienterede:

DTU Aqua havde gennemført bestandsvurdering af blåmuslingebestanden i Natura 2000 området Lillebælt i efteråret 2021. DTU Aqua vurderede, at der kunne være en fiskbar bestand af muslinger, efter der var reserveret muslinger til de muslingespisende fugle. Dette blev meddelt erhvervet, som herefter ansøgte om fiskeri. Undersøgelsen og bestandsvurderingen var blevet bestilt, inden det med Finansloven for 2022 blev besluttet, at man ville indføre en trawlfri zone og oprette en naturnationalpark i Lillebælt. Som følge af den politiske beslutning ville Fødevareministeriet ikke gå videre med at bestille en miljøkonsekvensvurdering af et fiskeri i Lillebælt.

Henrik Lund bemærkede, at man havde fulgt procedurerne i Muslingepolitikken. Erhvervet havde håbet at kunne fiske efter gældende regler, inden der kom nye regler.

Nis Christensen bemærkede, at det var noteret.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at det var fornuftigt ikke at åbne for fiskeriet, henset den politiske beslutning.

Henrik Lund bemærkede, at der kunne være andre kommende reguleringer, f.eks. fartbegrænsning på motorfartøjer i marine naturnationalparker, som heller ikke var implementeret i regelsæt endnu.

Nis Christensen bemærkede, at ministeren havde truffet en politisk beslutning. I forhold til marine naturnationalparker henviste Nis Christensen til Miljøministeriet.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at der også var udpeget en trawlfri zone.

Nis Christensen oplyste, at den nærmere beslutning om afgrænsningen af den trawlfri zone og hvilke redskaber, som ville blive omfattet af et forbud i den trawlfri zone, indgik i de igangværende politiske forhandlinger om havplanen.

Henning Mørk Jørgensen spurgte, om naturnationalparken var endeligt afgrænset?

Nis Christensen oplyste, at han ikke var bekendt med, at den var endeligt afgrænset.

Anna-Grethe Underlien Petersen bekræftede, at der ikke var fastlagt en endelig afgrænsning af naturnationalparkerne.

3. Analyse af cirkulære potentialer i den blå bioøkonomi (materiale fremsendes inden mødet).
v/Skive Kommune

Nis Christensen gav ordet til Erik Kolding, Skive Kommune

Erik Kolding oplyste, at kommunens politiske udvalg havde brug for mere viden om opdrætsanlæg, for at kunne give bedre høringssvar. Kommunen har derfor deltaget i et CISKA-projekt, finansieret af Interreg Øresund-Kattegat-Skagerrak, som har bestilt en videnssyntese hos et konsulentfirma til brug for kommunen, hvor hvert farvand ville blive beskrevet separat. Videnssyntesen var vigtigt for kommunerne i forhold til at opfylde vandområdeplanerne, da kommunerne ellers står overfor at miste meget erhverv. Landbruget havde afgivet høringssvar til vandområdeplanerne (VP3) og ville blive hårdt ramt.

Erik Kolding opfordrede udvalgets medlemmer til at indsende forslag til, hvordan kommunen kunne opfylde miljømålene i VP3. Den endelige rapport (videnssyntese) ville blive sendt rundt til Muslingeudvalget. Udvalget var velkomne til at sende bemærkninger til Erik Kolding.

Erik Kolding orienterede også om Green Lab (grøn industripark) i Skive, som samarbejder med flere universiteter, og man var velkommen til at byde ind med kompetencer.

Henrik Nielsen spurgte, hvorfor det kun var de tre nævnte kommuner, der var med i arbejdet?

Erik Kolding svarede, at de tre kommuner ville blive ramt af 50 procent reduktionskrav i de kommende vandområdeplaner.

Anja Boye kvitterede på vegne af Fiskeristyrelsen for det store arbejde. Styrelsen skulle behandle en stor mængde ansøgninger om opdræt. Det var vigtigt i fællesskab at finde de gode løsninger.

Henning Mørk Jørgensen ville også give invitationen fra Skive Kommune videre til lokalafdelingerne af Danmarks Naturfredningsforening. Henning oplyste, at landbrugsaftalen om marine virkemidler ikke indeholder beslutning om anvendelse af muslinger som marint virkemiddel.

Erik Kolding oplyste, at der i Skive er overvejelser om at anvende muslinger til at rense procesvand til 'Power to X'.

4. Præsentation af DTU Aquas rapport "Værktøj til miljøvurdering af muslingeopdræt" (materiale fremsendes inden mødet). v/DTU Aqua

Nis Christensen gav ordet til Flemming Hansen, DTU Aqua.

DTU Aquas præsentation er vedlagt.

Flemming Hansen oplyste,

- at modellen, som var anvendt i analysen var en meget finmasket model,
- at det var den samme model, som var grundlag for beregningerne i vandområdeplanerne,
- at det var typisk, at spredning var forskellig fra år til år, da bølger, strøm mv. varierede, og
- at i Skive fjord var bølgeeksponeringen meget begrænset.

Flemming Hansen oplyste endvidere at 10 gram organisk stof/km² svarede til den naturlige baggrund af organisk materiale der bundfælder. Resuspenderet materiale sedimenterer forskelligt i forskellige i områder. På det dybere vand, hvor der var mindre strøm og bølgeeksponering, ville der naturligt ske en større sedimentering.

Flemming Hansen oplyste også, at det ikke havde været muligt inden for rammerne af dette projekt at opgøre fordeling og frekvensen af "resuspensionshændelser" (fx storm).

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at dette kunne være relevant viden i forhold til Skive fjord, hvor en enkelt hændelse kunne få stor betydning,

Flemming Hansen oplyste, at effekten af de eksisterende anlæg ikke var taget med i analysen.

Flemming Hansen oplyste endvidere, at resuspensionshændelser som regel skete kortvarigt omkring anlæggene, typisk på det lave vand. I dybere dele var der mere mudder, hvor suspensionsmuligheder var gode. Iltforbruget var beregnet ud fra de ansøgte anlæg. For smartfarm var der en balance ved omkring 50 gram kultstof/m² ved smartfarm mellem omsætning og bundfældning.

Thomas Bjerre Larsen spurgte, hvad der skete med sedimentationen ved større produktion?

Flemming Hansen oplyste, at der altid ville blive opnået en balance. Der var regnet på størst mulig produktion/anlæg.

Flemming Hansen oplyste endvidere, at der i modellen ikke var medregnet de positive effekter af næringsstoffjernelse på basinskala.

Anna-Grethe Underlien Pedersen spurgte, om ikke beregningerne var teoretiske, når sommerperioden med stort iltforbrug ikke var medregnet? Her var det største iltforbrug.

Flemming Hansen oplyste, at man havde set på måneder med størst produktion og hermed sedimentation. Ellers skulle man lave en sæsonberegning, som medtog flere parametre.

Henning Mørk Jørgensen undrede sig over, at man kunne opnå en balance ved stigende produktion?

Flemming Hansen svarede at, studierne viste, at det skete en øget nedbrydning i takt med øget belastning.

Marie Maar nævnte, at hun arbejdede med to projekter om bæreevne af muslingebrug. I projekterne havde man også arbejdet med modeller, der viste, hvad der skete på bassinskala ved produktion af op til 100.000 tons. Marie tilbød at holde et oplæg på et kommende møde i udvalget.

Henrik Lund bemærkede, at der måtte være en grænse for, hvor mange muslingebrug, der var plads til ift. næringsstofftilførslen? Hvad vil ændringen være ved en 50 procent reduktion i tilførslen?

Henrik Lund bemærkede endvidere, at der er mere føde i vandoverfladen end på bunden. Det kunne få betydning for de vilde bestande.

Lars Holtegaard spurgte til begrundelsen for, at smartfarm var illustreret som mere skadelig. Man kunne have anvendt "høj bestandstæthed", eller "lav bestandstæthed".

Flemming Hansen oplyste, at forskellen beroede på en antagelse om maksimal produktion.

Jens Kjerulf Petersen supplerede, at det var forudsætninger, som er langt ind i modellen.

Thomas Bjerre Larsen bemærkede, at Fiskeristyrelsen opererede med standardstørrelse af anlæg og anlægstyper, og ikke kan regulere på konkret produktionsvolumen.

Bo Husted Kjeldgård bemærkede, at de nyeste tal i rapporten var fra 2016, men realiteten er, at strømmen bliver stærkere og stærkere år for år.

Flemming Hansen mente ikke, at dette ændrede radikalt på konklusionerne, som var:

- Under og helt tæt på (≈ 100 m) produktionsanlæg i vandfasen overstiger det gennemsnitlige akkumulerede organiske indhold den naturlige baggrund.
- Der sker ikke ophobning af tykke lag af muslingefækalier under anlæggene.
- Akkumuleret organisk indhold fra individuelle produktionsanlæg i vandfasen uden for de enkelte anlæg ligger generelt under den naturlige baggrund.
- Lokalt kan det gennemsnitlige akkumulerede organiske indhold som følge af resuspension være på niveau med den naturlige baggrund eller højere.

- Resuspension medfører primært akkumuleret organisk indhold væk fra kysten ud mod dybere vand.
- Resuspension er event-baseret.
- Iltforbruget uden for de enkelte anlæg ligger generelt i middel under 1 g O₂/m²/dag.
- Samlede kumulative effekter kan kun belyses med en koblet hydrodynamisk-økologisk model og fortrinsvis suppleret med feltobservationer.

Henning Mørk ville gerne have mulighed for at give nogle skriftlige bemærkninger på et senere tidspunkt. Henning undrede sig blandt andet over opgørelsen af iltforbruget.

Peter Pedersen bemærkede, at der var en del resuspension fra anlæg ned i ruserne bag ved anlæggene i den ene side af Kås Bredning.

Flemming Hansen svarede, at der kunne ske en fysisk påvirkning af fækalier, som kunne slå dem i stykker og betyde, at de klistrede fast. Dette var ikke taget med i modellen.

5. Status for Fiskeristyrelsens behandling af ansøgninger om opdrætsanlæg og kulturbanker.
v/Fiskeristyrelsen

Mikkel Stage gav ordet til Anja Boye, Fiskeristyrelsen.

Anja Boye oplyste, at der i Fiskeristyrelsen pt var 46 ansøgninger med 18 opdrætsanlæg og 28 kulturbanker. Fiskeristyrelsen arbejdede på en plan sammen med ministeriet og var ved at analysere behovet for eventuel yderligere viden om kumulativ effekt i sammenhæng til de allerede eksisterende anlæg.

Anja Boye oplyste, at man for nogle anlæg kunne gå videre med sagsbehandlingen på nuværende tidspunkt.

Bo Husted Kjeldgård bemærkede, at man burde undersøge økonomien i kulturbanker. Bo efterlyste et krav om udnyttelse for at opretholde tilladelse.

Anja Boye bekræftede, at Fiskeristyrelsen inden for et kort tidsrum forud for moratoriet, havde modtaget en række ansøgninger om kulturbanker.

Mikkel Stage bemærkede, at myndighederne ikke blandede sig i anlæggenes økonomi.

Erik Kolding bemærkede, at man i Skive Kommune har brugt meget tid på at fastsætte anlægs placering i GIS. Erik Kolding foreslog, at man lavede et lag, som kommunerne kunne tilgå.

Stig Prüssing oplyste, at Fiskeristyrelsen kunne være behjælpelig med GIS-lag.

Henrik Nielsen oplyste, at erhvervet også ofte havde efterlyst GIS-lag.

Henrik Nielsen tilføjede, at adgang til yngel var en forudsætning for at kunne udnytte opdrætstilladelsen.

Henning Mørk spurgte, om det var korrekt forstået, at FST var klar til at udstede tilladelser?

Anja Boye oplyste, at man var ved at undersøge, om der var tilstrækkeligt grundlag til at træffe afgørelse i sagerne.

Peter Pedersen spurgte, om ikke der skulle ske en omdefinering til en lokal forurenende virksomhed. Der må ikke ske en lokal forurening. Peter Pedersen henviste i denne forbindelse til lov nr. 1606 af 26. december 2013 om vandplanlægning

Peter Pedersen mente, at kumulative effekter ville kunne begrænse fiskeri.

Anna-Grethe Pedersen oplyste, at vandområdeplanen skulle overholdes.

Anja Boye sagde, at man skal se på, om man ligger under grænseværdierne. Muslingepolitikken havde f.eks. fastlagt begrænsninger. Hvordan kunne en given aktivitet begrænses?

Anja Boye bemærkede endvidere, at anlæggene var ansøgt på en given placering. Et ønske om af ændre ansøgning med en ny placering ville blive betragtet som en ny ansøgning og ville blive omfattet af moratoriet og dermed afvist.

Mikkel Stage oplyste, at der ikke var set på de positive effekter, hvor muslingerne blev fjernet. Der tilførtes ikke noget netto til vandområderne. Tilladelsesudkast med Fiskeristyrelsens vurdering ville blive sendt i høring i Miljøstyrelsen.

Lars Erik Holtegård bemærkede, at man ved konstruktion af anlæg på land (bygninger) accepterer, at naturen forsvinder 100 pct.

6. Status for det videre arbejde med opdrætsaktiviteter. v/Fødevarerministeriet

Mikkel Stage orienterede:

- Fødevarerministeriet havde været optaget af at få indsamlet den nødvendige viden for at kunne behandle de indkomne ansøgninger og overveje, om der var brug for af yderligere viden.
- Nu var Fødevarerministeriet i gang med at se på det fremadrettede arbejde med opdrætsaktiviteter og havde igangsat en dialog med flere af interessenterne i udvalget.
- Samtidig var arbejdet med Havplanen stadig i gang og ville fortsætte efter sommeren. Tidsplanen og kadencen var ændret for dette arbejde. Udpegningen af beskyttede og strengt beskyttede områder, naturnationalparker og trawlfri zone var også trukket ind i arbejdet. Havvindmølleparker var også rykket frem pga. krigen i Ukraine. Skaldyrsopdræt havde ikke

været drøftet endnu. Arbejdet med havplanen ville også komme til at have betydning for de fremtidige rammer for opdrætsaktiviteter.

- Fødevarerministeriet havde været i dialog med Skive Kommune og akvakulturbranchen, og der ville komme et møde med DN m. fl. og med fiskerierhvervet senere.
- Der var endvidere overvejelser om at holde en workshop i efteråret. Ideerne om et fremtidigt set up skulle omsættes til et regelsæt. Hvorvidt opdrætsanlæg skulle kategoriseres som listevirksomheder ville bero på en dialog med miljømyndighederne.
- Af høringssvarene til havplanen omfattede op mod 200 bemærkninger til det visuelle, bekymring om lokal forurening, krav om aktivitet mv. for opdræt af muslinger.
- Man kunne overveje, om man skulle se på et områdes bæreevne område for område. Og så evt. fastlægge et loft over antal anlæg pr. områder. Det var nogle af overvejelserne.
- Endelig er Fødevarerministeriet i gang med at udarbejde en ny Akvakulturstrategi.

Peter Pedersen spurgte, om man anerkender OSPAR Konventionen i Danmark? Danmark skal beskytte europæisk østers. Kunne man tillade kulturbanker i denne kontekst?

Mikkel Stage bemærkede, at miljø og naturdirektiverne og miljøkonventionerne betyder, at man skal forholde sig til påvirkninger inden en aktivitet påbegyndes. EU's miljødirektiver og internationale konventioner skulle naturligvis overholdes.

7. Eventuelt

Marie Maar orienterede om et EU projekt, FORCOAST. Marie oplyste, at der i regi af projektet ville blive afholdt en workshop mandag den 17. juni. Der ville blive rundsendt invitationer.

Projektet havde udviklet to forskellige 'online service tools' for interessenter i opdræt i Limfjorden:

1. Marine forhold (forcaste).
2. Egnene områder til østers og blåmuslinger.

Invitation til workshoppen ville blive rundsendt til udvalget.

Mikkel Stage oplyste, at næste møde i udvalget ville blive afholdt tirsdag den 30. august 2022 på Dansk Skaldyrcenter i Nykøbing Mors. Invitation ville følge.